

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna i ekologiczna w ramach PROW 2014-2020

(zasady przyznawania płatności)

**oraz informacje niezbędne do złożenia
wniosku o przyznanie tych płatności**

W 2016 ROKU

Najczęściej popełniane błędy we wnioskach z 2015 roku

- brak zaznaczania we wniosku pola dotyczącego rolnika aktywnego zawodowo i nie dołączania wymaganych załączników dot. rolnika aktywnego zawodowo (dotyczy płatności ekologicznej, płatności bezpośrednich i ONW),
- brak dołączania w terminie wymaganych załączników,
- brak podpisów na załącznikach graficznych lub wrysowanych działek rolnych,
- błędne deklarowanie pakietów/wariantów w stosunku do uprawianej rośliny,
- zawyżanie powierzchni deklarowanych względem powierzchni PEG,
- deklarowanie zwierząt niekwalifikujących się do płatności,
- brak wrysowania na załącznikach graficznych powierzchni niekoszonej na danej działce (dotyczy pakietów TUZ-owych).

Na co należy zwrócić uwagę w 2016 roku !!!

- Termin składania wniosków – max. 10 czerwiec 2016 r. (termin z sankcjami),
- Zaznaczanie pola dot. rolnika aktywnego zawodowo (istotne w zakresie płatności ekologicznej, płatności bezpośrednich i ONW),
- Dołączanie wszystkich wymaganych załączników w terminie składania wniosków oraz dokumentów, które należy złożyć w innych terminach określonych w przepisach rozporządzenia (dokumenty składane w toku trwającego postępowania),
- Poprawne deklarowanie działek ewidencyjnych i działek rolnych – zgodność z powierzchniami PEG,
- Poprawne deklarowanie pakietów/wariantów w zależności od uprawianej rośliny,
- Podpisywanie wszystkich dokumentów składanych w toku postępowania (wniosek, załączniki graficzne, oświadczenia itp.)
- Wyrysowanie działek rolnych na załącznikach, określenie powierzchni niekoszonej.

e-Wniosek

e-Wniosek

15 marca 2016 r. udostępniona została na stronie internetowej Agencji **nowa aplikacja e-Wniosek**, umożliwiająca złożenie wniosku przez Internet.

Warunkiem złożenia wniosku o przyznanie płatności za pomocą aplikacji e-Wniosek **jest nadanie rolnikowi loginu i kodu dostępu** (chyba, że rolnik już taki dostęp posiada). Wniosek o nadanie loginu i kodu dostępu składa się do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika. Formularz ten jest dostępny na stronie internetowej Agencji www.arimr.gov.pl oraz w biurach powiatowych i oddziałach regionalnych ARiMR.

Działanie

rolno-środowiskowo-klimatyczne

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – wprowadzenie

- ❑ **Beneficjent:** płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna **może zostać przyznana** rolnikowi albo zarządcy gruntów albo grupie rolników albo grupie rolników lub zarządców.

- ❑ **Rodzaj wsparcia:**

Płatności w ramach działania są **przyznawane corocznie, przez okres 5-letniego zobowiązania**, rolnikom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie danego pakietu lub wariantu. Płatność w całości lub w części rekompensuje utracony dochód i dodatkowo poniesione koszty.

- ❑ Płatność jest **ryczałtowa, przyznawana w zależności od realizowanego pakietu do hektara (gruntu ornego/sadu/TUZ-u/obszaru przyrodniczego) lub do szt. zwierząt (samic danej rasy).**

- ❑ **Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne może być realizowane** w ramach **jednego wariantu lub jednego pakietu**, w przypadku gdy pakiet nie obejmuje wariantu.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – wprowadzenie

- ❑ Rolnik lub zarządca **może realizować** jednocześnie **więcej niż jedno** zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli takie zobowiązanie zostało podjęte **w tym samym roku lub w roku następnym**.
- ❑ Rolnik **nie może** jednocześnie realizować **zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego** oraz **zobowiązania rolnośrodowiskowego** podjętego w ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.
- ❑ Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do tego samego obszaru **może być przyznana** z tytułu realizacji **tylko jednego zobowiązania**. Natomiast w przypadku, gdy rolnik lub zarządca ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do tego samego obszaru z tytułu realizacji więcej niż jednego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, to płatność ta przysługuje z tytułu realizacji tego zobowiązania, w ramach którego **przewidziano wyższą stawkę płatności do 1 ha**.
- ❑ Płatność rolnośrodowiskowa w ramach **pakietu 1 nie może być przyznana** w przypadku **równoczesnej realizacji w gospodarstwie** zobowiązania w ramach **pakietu 2 lub pakietu 6** oraz w przypadku realizacji zobowiązania w zakresie działania **Rolnictwo ekologiczne** w ramach PROW 2014-2020.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zobowiązanie

- ❑ **Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne** obejmuje użytki rolne lub obszar gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których występują typy siedlisk przyrodniczych (zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, murawy, torfowiska) lub siedliska lęgowe ptaków (derkacz, rycyk, czajka, kszczyk, krwawodziób, wodniczka, dubelt, kulik wielki) **zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej** w ramach danego pakietu lub danego wariantu, objęte obszarem zatwierdzonym, tzn. obszar kwalifikujący się do przyznania płatności w ramach danego wariantu lub pakietu.

- ❑ W przypadku **pakietu 1** zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne **obejmuje użytki rolne zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej**.

- ❑ W przypadku **pakietu 7** zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym **objęte są zwierzęta ras lokalnych zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej** w ramach danego wariantu, będące zwierzętami zatwierdzonymi, tzn. kwalifikującymi się do przyznania płatności w ramach danego wariantu.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiana zobowiązania

- ❑ **Wielkość obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlega zmianie w trakcie jego realizacji, z wyjątkiem:**
 - **zmiany wielkości obszaru** objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach **wariantu pierwszego pakietu 2**. Ochrona gleb i wód, lecz **nie więcej niż o 15%** w stosunku do wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji, **lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania;**
 - **zmiany wielkości obszaru** objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach danego **wariantu pakietu 6**. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie **lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiana zobowiązania

- ❑ W ramach realizowanego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego dozwolona jest **zmiana uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy** objętych tym zobowiązaniem, pod warunkiem, że mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej z tytułu realizacji tego zobowiązania, a **zmiany te nie powodują zmiany wielkości obszaru oraz zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania (nie dotyczy wariantu 2.1 oraz wariantów pakietu 6).**
- ❑ W przypadku uprawy drzew owocowych lub w przypadku trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych **zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy – są niedopuszczalne.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiana zobowiązania

- ❑ **W proponowanej zmianie na 2016 rok** – W przypadku uprawy rośliny dwuletniej (żyto krzyca, nostryk biały, przelot pospolity **z wyjątkiem pasternaku zwyczajnego**), zmiany w zakresie zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy, **są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiana zobowiązania

- ❑ Zmiana zobowiązania w zakresie pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie może polegać na:
 - **zwiększeniu liczby zwierząt danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem lub zmniejszeniu liczby tych zwierząt, jeżeli mimo tego zmniejszenia liczba tych zwierząt nie będzie niższa niż liczba zwierząt danej rasy, objętych tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji;**
 - **zastąpieniu, zwierząt danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem zwierzętami tej samej rasy, jeżeli zwierzęta te spełniają warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.**

- ❑ **Zmianę zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego ARiMR we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na rok, w którym rolnik realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

- ❑ **Rolnik realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne od dnia 15 marca roku,** w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.
- ❑ **Jeżeli nie są spełnione warunki do przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne wygasa oraz uznaje się, że rolnik lub zarządca zaprzestał realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego** w zakresie, w jakim nie są spełnione warunki.
- ❑ **Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną wypłaca się do dnia 30 czerwca** roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wraz z kwotą przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne - wprowadzenie

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne dzieli się na dwa poddziałania:

- Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych
- Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie.

W ramach poddziałania Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych wsparcie udzielane będzie na następujące **pakiety**:

- **1. Rolnictwo zrównoważone.**
- **2. Ochrona gleb i wód.**
- **3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.**
- **4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000.**
- **5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.**

W ramach poddziałania Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie wsparcie udzielane będzie na następujące **pakiety**:

- **6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.**
- **7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – pakiety/warianty

Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne można realizować w ramach następujących pakietów i wariantów:

- **Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;**
- **Pakiet 2. Ochrona gleb i wód:**
 - Wariant 2.1. Międzyplony,
 - Wariant 2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%;
- **Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;**
- **Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:**
 - Wariant 4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
 - Wariant 4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
 - Wariant 4.3. Murawy,
 - Wariant 4.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
 - Wariant 4.5. Półnaturalne łąki świeże,
 - Wariant 4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,
 - Wariant 4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające,
 - Wariant 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO),
 - Wariant 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki,
 - Wariant 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki,
 - Wariant 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego,
 - Wariant 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza;

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – pakiety/warianty cd.

Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne można realizować w ramach następujących pakietów i wariantów:

➤ **Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:**

- Wariant 5.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe,
- Wariant 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
- Wariant 5.3. Murawy,
- Wariant 5.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
- Wariant 5.5. Półnaturalne łąki świeże,
- Wariant 5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,
- Wariant 5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające;

➤ **Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:**

- Wariant 6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy,
- Wariant 6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego;

➤ **Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:**

- Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła,
- Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni,
- Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec,
- Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń,
- Wariant 7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – degresywność i limity.

- ❑ W ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego **płatności podlegają degresywności w zależności od powierzchni objętej wsparciem**. Stosuje się różne progi degresywności dla powierzchni, która może być wspierana w ramach gospodarstwa rolnego:
 - **100 % stawki podstawowej** – za powierzchnię **od 0,10 ha do 50 ha**;
 - **75 % stawki podstawowej** – za powierzchnię **powyżej 50 ha do 100 ha**;
 - **60 % stawki podstawowej** – za powierzchnię **powyżej 100 ha**.

- ❑ **Wyjątkiem od tej reguły** są powierzchnie zgłaszane do płatności w ramach **Pakietu 3**. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych (gdzie **nie ma ograniczenia powierzchni**) oraz **Pakietu 6**. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie (gdzie został wprowadzony **limit powierzchni do 5 ha** dla poszczególnych gatunków/odmian roślin uprawnych

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – degresywność i limity.

- ❑ Degresywności nie stosuje się również dla powierzchni zadeklarowanych w **Pakiecie 4**. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 **położonych w granicach Parków Narodowych**.
- ❑ W przypadku **Pakietu 2**. Ochrona gleb i wód, **wariant 2.1** Międzyplony, realizowanego na gruntach rolnych położonych **na obszarach zagrożonych erozją wodną**, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części przysługującej za realizację tego pakietu na tych gruntach jest przyznawana **do powierzchni nie większej niż 70% powierzchni tych gruntów**.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne - limity.

W zakresie **Pakietu 7**. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie płatność przysługuje do **maksymalnej liczby zwierząt** w jednym stadzie tj.:

- **krów: 100 sztuk;**
- **loch tej samej rasy:**
 - **70 loch** stada podstawowego świń rasy puławskiej;
 - **100 loch** stada podstawowego świń rasy złotnickiej białej;
 - **100 loch** stada podstawowego świń rasy złotnickiej pstrej.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne - limity.

- ❑ Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w zakresie **pakietu 7** jest przyznawana **do poszczególnych ras zwierząt gospodarskich**, jeżeli liczba zwierząt w stadzie wynosi co najmniej:
 - **4 krowy** tej samej rasy;
 - **2 klacze** tej samej rasy;
 - **10 owiec matek** rasy olkuskiej, **15 owiec matek** rasy cakiel podhalański, barwna owca górską, polska owca pogórza, czarnogłówka, **30 owiec matek** rasy merynos polski w starym typie albo **10 owiec matek** pozostałych ras;
 - **10 loch** rasy puławskiej;
 - **8 loch** rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – **6 loch**;
 - **8 loch** rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – **3 lochy**;
 - **3 kozy** matki.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – warunki

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną, przyznaje się rolnikowi lub zarządcy jeżeli:

- został mu **nadany numer identyfikacyjny** w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- **realizuje 5-letnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne**, obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonego pakietu albo jego wariantu, zwane dalej „zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym”,
- **spełnia warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów** określone w rozporządzeniu rolno-środowiskowo-klimatycznym.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – do czego płatność?

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może zostać przyznana:

- w ramach pakietu 1 – **tylko do gruntów ornych** jeżeli rolnik **nie uprawia tytoniu i nie posiada gruntów ugorowanych**, a łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi **co najmniej 3 ha**;
- w ramach pakietu 2 – **tylko do gruntów ornych** położonych na obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną, lub na obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy, lub obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN), jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi **co najmniej 1 ha**;
- w ramach pakietu 3 – do gruntów, na których są uprawiane **drzewa owocowe poszczególnych odmian lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.**, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi **co najmniej 1 ha**;

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – do czego płatność?

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może zostać przyznana:

- ❑ w ramach pakietu 4 – do położonych na obszarach Natura 2000 trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, na których występują poszczególne siedliska przyrodnicze lub siedliska lęgowe poszczególnych ptaków, jeżeli rolnik lub zarządca posiada dokumentację przyrodniczą (nie dotyczy wariantu 4.7), a łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych wynosi **co najmniej 1 ha**, a łączna powierzchnia posiadanych przez zarządcę obszarów przyrodniczych wynosi **co najmniej 1 ha**;

- ❑ w ramach pakietu 5 – do położonych poza obszarem Natura 2000 trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, na których występują poszczególne siedliska przyrodnicze, jeżeli rolnik lub zarządca posiada dokumentację przyrodniczą oraz łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych wynosi **co najmniej 1 ha**, a łączna powierzchnia posiadanych przez zarządcę obszarów przyrodniczych wynosi **co najmniej 1 ha**;

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – do czego płatność?

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może zostać przyznana:

- w ramach pakietu 6 – do **gruntów ornych**, na których są uprawiane rośliny odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do **krajowego rejestru**, lub poszczególnych **roślin gatunków lub odmian**, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi **co najmniej 1 ha**;
- w ramach pakietu 7 – jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej **krowy, klacze, lochy, owce matki lub kozy matki** poszczególnych ras, objęte programem ochrony zasobów genetycznych, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi **co najmniej 1 ha**;

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – do czego płatność?

Warunek posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych **rolnik** może spełnić łącznie **z co najmniej jednym rolnikiem lub zarządcą** ubiegającymi się o przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Warunek posiadania minimalnej powierzchni obszarów przyrodniczych **zarządcą** może spełnić łącznie **z co najmniej jednym rolnikiem albo jednym rolnikiem i zarządcą** ubiegającymi się o przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – stawki płatności

Stawki płatności PROW 2014-2020		Degresywność
Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone	400 zł/ha	<p>Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych w wysokości:</p> <p style="text-align: center;">100 % stawki – 0,10 ha – 50 ha 75% stawki – powyżej 50 ha – 100 ha 60 % stawki – powyżej 100 ha</p>
Pakiet 2. Ochrona gleb i wód	450 zł/ha (dotyczy pasów ochronnych na stokach o nachyleniu powyżej 20%) 650 zł/ha (dotyczy międzyplonów)	<p>Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych w wysokości:</p> <p style="text-align: center;">100 % stawki – 0,10 ha – 50 ha 75% stawki – powyżej 50 ha – 100 ha 60 % stawki – powyżej 100 ha</p>
Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych drzew owocowych	1 964 zł/ha	<p style="text-align: center; color: red;">Brak degresywności</p> <p>Płatność jest przyznawana tylko do sadów.</p>

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – stawki płatności

Stawki płatności PROW 2014-2020			Degresywność
Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ekstensywne użytkowanie na OSO	600 zł/ha	<p>100 % stawki – 0,10 ha – 50 ha 75% stawki – powyżej 50 ha – 100 ha 60 % stawki – powyżej 100 ha</p> <p>Dla obszarów Natura 2000 położonych w granicach Parków Narodowych nie stosuje się progów degressywności</p>
	Rycyk a także Kszyk, Krwawodziób i Czajka	890 zł/ha	
	Wodniczka	1 199 zł/ha	
	Dubelt, a także Kulik Wielki	1 070 zł/ha	
	Derkacz	642 zł/ha	
	łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha	
	łąki selernicowe i słonorośla	1 043 zł/ha	
	Murawy	1 300 zł/ha	
	Półnaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha	
	Półnaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha	
	Torfowiska (wymogi obowiązkowe)	600 zł/ha	
	Torfowiska (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).	1206 zł/ha	

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – stawki płatności

Stawki PROW 2014-2020			Degresywność
Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha	<p>100 % stawki – 0,10 ha – 50 ha 75% stawki – powyżej 50 ha – 100 ha 60 % stawki – powyżej 100 ha</p>
	łąki selernicowe i słonorośla	1 043 zł/ha	
	Murawy	1 300 zł/ha	
	Półnaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha	
	Półnaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha	
	Torfowiska (wymogi obowiązkowe)	600 zł/ha	
	Torfowiska (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).	1206 zł/ha	
Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	Uprawa	750 zł/ha	<p>100 % stawki – 0,10 ha – 50 ha 75% stawki – powyżej 50 ha – 100 ha 60 % stawki – powyżej 100 ha Degresywność nie obowiązuje, płatność przysługuje do maksymalnej powierzchni 5 ha dla poszczególnych gatunków /odmian roślin uprawnych.</p>
	Wytwarzanie nasion/materiału siewnego	1 000 zł/ha	

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – stawki płatności

Stawki PROW 2014-2020			Degresywność
Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Zachowanie lokalnych ras bydła	1 600 zł/szt.	Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje do maksymalnej liczby zwierząt w jednym stadzie tj.: (i) krów: 100 sztuk; (ii) loch tej samej rasy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 70 loch stada podstawowego świń rasy puławskiej,; ▪ 100 loch stada podstawowego świń rasy złotnickiej białej; ▪ 100 loch stada podstawowego świń rasy złotnickiej pstrej.
	Zachowanie lokalnych ras koni	1 500 zł/szt.	
	Zachowanie lokalnych ras owiec	360 zł/szt.	
	Zachowanie lokalnych ras świń	1 140 zł/szt.	
	Zachowanie lokalnych ras kóz	580 zł/szt.	

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – koszty transakcyjne Pakiet 4/5

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczanej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszt sporządzenia dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni:	do 1 ha	260 zł
	powyżej 1 ha do 5 ha	1 000 zł
	powyżej 5 ha do 20 ha	2 000 zł
	powyżej 20 ha do 50 ha	3 000 zł
	powyżej 50 ha	4 000 zł

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – koszty transakcyjne Pakiet 6

Koszty transakcyjne		Wysokość kwoty przeznaczanej na refundację kosztów transakcyjnych
1. Koszt wykonania oceny wytworzonych nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania nasion gatunków roślin wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia	za 1 z następujących gatunków roślin: Inianka siewna (Inicznik siewny), nostryk biały, lędźwian siewny, soczewica jadalna, pasternak zwyczajny, przelot pospolity	268 zł
	za 1 z następujących gatunków roślin: pszenica płaskurka, pszenica samopsza, żyto krzyca, gryka zwyczajna	240 zł
2. Koszt wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania materiału siewnego roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie	za każdy gatunek rośliny	262 zł

Pakiet 1.

Rolnictwo zrównoważone.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 1

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone.

- ❑ **Cel:** Promowanie zrównoważonego systemu gospodarowania, zapobieganie ubytkowi substancji organicznej w glebie.
- ❑ **Wsparcie w ramach tego pakietu promuje** racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrody, ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko, przeciwdziałanie ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie.
- ❑ **Pakiet 1 jest działaniem równoważnym do jednej z praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, o których mowa w art. 43 rozporządzenia ws. płatności bezpośrednich, tj. dywersyfikacji upraw.**
- ❑ **Płatność przyznawana jest tylko do gruntów ornych.**
- ❑ Płatność w ramach tego pakietu przyznawana jest beneficjentowi, jeżeli **posiada gospodarstwo rolne** położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych **nie mniejszej niż 3 ha.**

Pakiet 1 – wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 1:

- obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;**
- obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;**
- zastosowanie **minimum 4 upraw*** w plonie głównym w danym roku na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:
 - udział uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornych w gospodarstwie, **nie może przekraczać 65%** powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie;
 - udział upraw zbóż **nie może przekraczać 65%** powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie;
 - udział każdej z czterech upraw **nie może być mniejszy niż 10%** powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie.

**uprawa – oznacza uprawę dowolnego z różnych rodzajów zdefiniowanych w klasyfikacji botanicznej upraw, uprawę dowolnego gatunku w przypadku *Brassicaceae*, *Solanaceae* i *Cucurbitaceae*, grunt ugorowany, trawę lub inne pastewne rośliny zielne. Uprawy ozime i zawartą w art. 44 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1307/2013).*

Pakiet 1 – wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 1:

- ❑ **dwukrotna chemiczna analiza gleby** (pH, P, K, Mg i węgiel organiczny) – wykonana w pierwszym (lub poprzedzającym) i w piątym (lub poprzedzającym) roku realizacji pakietu;
- ❑ **obowiązek corocznego opracowania i przestrzegania planu nawozowego**, opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki N, P, K, Mg i potrzeby wapnowania;
- ❑ **zastosowanie** m.in. w celu uzyskania dodatniego bilansu materii organicznej na działce rolnej:
 - w zmianowaniu **minimum 3 grup upraw**, o których mowa w ust. 1 załącznika nr 4, **w ciągu 5 lat zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, z wyłączeniem roślin wieloletnich;**
 - **w jednym roku realizacji** zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, **lecz nie później niż w 4 roku** realizacji tego zobowiązania, następującej praktyki dodatkowej – **międzyplon** (wysiewany w terminie do 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 15 lutego);

Pakiet 1 – wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 1:

- zastosowanie** m.in. w celu uzyskania dodatniego bilansu materii organicznej na działce rolnej:
 - w **innym** roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz **nie później niż w 4 roku** realizacji tego zobowiązania, jednej z poniższych **praktyk dodatkowych**:
 - **międzyplon** (wysiewany w terminie do 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 15 lutego),
 - **przyoranie słomy,**
 - **przyoranie obornika.**
- koszenie w terminie do dnia 31 lipca lub wypasanie** w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych,
W przypadku równoczesnej realizacji na tym samym obszarze pakietu 4 lub 5, koszenie w odpowiednim terminie określonym dla tych pakietów.
- niestosowanie komunalnych osadów ściekowych.**

Pakiet 1 – wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 1:

- ❑ **zmiana na 2016 r. – zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawienia rozdrobnionej biomasy)**; w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi

- zmiana w stosunku do 2015 r. polega na wprowadzeniu zakazu pozostawienia na działce rolnej rozdrobnionej biomasy oraz ujednoczenia wymogi w zakresie dotyczącego postępowania ze skoszoną biomasą w przypadku Pakietu 1., wariantu 2.2. oraz pakietu 3.

Pakiet 1

- ❑ płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana **do gruntów ornych** na których występują uprawy wymienione w ust. 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, przy czym w przypadku **roślin wieloletnich** mogą one występować na gruntach ornych przez okres **nie dłuższy niż 3 lata** w okresie objętym zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym.

Pakiet 1 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 1** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowej oraz plan nawozowy** (plan nawozowy powinien być opracowywany corocznie).
- **do dnia 31 października roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności i **ostatniej** płatności – rolnik powinien **załączyć do wniosku wynik wykonanej analizy chemicznej gleby**.
- **do dnia 31 lipca każdego roku** – rolnik powinien **wykonać koszenie trwałych użytków zielonych**.

Pakiet 2.

Ochrona gleb i wód.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 2

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód.

- ❑ **Cel:** Odpowiednie użytkowanie gleb, ochrona przed erozją wodną, przeciwdziałanie utracie substancji organicznej w glebie, ochrona wód przed zanieczyszczeniami.
- ❑ Pakiet polega na promowaniu praktyk agrotechnicznych przeciwdziałających erozji glebowej wodnej, utracie substancji organicznej oraz zanieczyszczeniu wód składnikami wyłukiwanymi z gleb.
- ❑ **Utrzymywanie roślinności w okresach między dwoma plonami głównymi ogranicza zanieczyszczanie wód oraz erozję.** Wpływa to również na strukturalne zróżnicowanie różnorodności biologicznej w krajobrazie wiejskim.
- ❑ **Wysiew międzyplonu składającego się z minimum 3 gatunków roślin, przy czym gatunek rośliny dominującej w mieszance lub gatunki zbóż wykorzystane w mieszance nie mogą przekroczyć 70% jej składu.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 2

- ❑ W przypadku pakietu 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których:
 - po plonie głównym są uprawiane **mieszanki roślin jako międzyplon** - w przypadku wariantu 2.1.,
 - w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej zakładane są pasy traw o szerokości nie mniejszej niż 6 metrów, założone w poprzek stoku - w przypadku wariantu 2.2.

– jeżeli grunty te są położone **na obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną**, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, lub **na obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy**, których wykaz jest określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia, lub **obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN)**, wyznaczonych zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.), a w przypadku pasów traw, jeżeli dodatkowo co najmniej część gruntów położonych na działce ewidencyjnej, na której występują te pasy, **jest położonych na stoku o nachyleniu powyżej 20%**.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 2

- przypadku wariantu 2.1., **realizowanego na gruntach ornych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną**, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części przysługującej za realizację tego wariantu na tych gruntach jest przyznawana do powierzchni **nie większej niż 70% powierzchni tych gruntów.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 2

- ❑ Ze względu na specyfikę pakietu, w kolejnych latach zobowiązania dopuszczalne jest zwiększanie lub zmniejszanie powierzchni objętej zobowiązaniem **o nie więcej niż 15% w każdym roku**, w odniesieniu do wielkości powierzchni objętej zobowiązaniem w pierwszym roku.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 2

- ❑ Obszary szczególnie zagrożone erozją i obszary problemowe o niskiej zawartości próchnicy zostały wyznaczone przez **IUNG-PIB**.
- ❑ Obszary szczególnie zagrożone erozją obejmują wyłącznie takie obręby geodezyjne, w których udział powierzchni z erozją wodną powierzchniową występującą w stopniu umiarkowanym, średnim, silnym i bardzo silnym na gruntach ornych **przekracza 30% tych obrębów**.
- ❑ Obszary problemowe o niskiej i bardzo niskiej zawartości próchnicy **obejmują gminy (87) gmin, gdzie grunty o zawartości próchnicy w glebie poniżej 1,3% stanowią odpowiednio minimum 30% użytków rolnych gminy**.
- ❑ **Na obszarach szczególnie zagrożonych erozją, gdzie obowiązuje norma Dobrej Kultury Rolnej dotycząca zachowania minimalnej pokrywy glebowej na co najmniej 30% gruntów ornych w gospodarstwie, płatność w ramach tego pakietu przysługuje do powierzchni innej niż powierzchnia wskazana w celu spełnienia tej normy DKR, tym samym maksymalnie do 70% gruntów ornych w gospodarstwie położonej na erozji wodnej.**

Pakiet 2- wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 2:

- obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;

Wymogi dla Wariantu **2.1 Międzyplony:**

- siew roślin międzyplonowych w terminie do 15 września;
- zakaz wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 1 marca;
- stosowanie jako międzyplon wyłącznie mieszanki złożonej z minimum 3 gatunków roślin, przy czym gatunek rośliny dominującej w mieszance lub gatunki zbóż wykorzystane w mieszance nie mogą przekroczyć 70% jej składu;
- zakaz stosowania mieszanki składającej się wyłącznie z gatunków zbóż;
- zakaz nawożenia międzyplonu;
- zakaz stosowania pestycydów w międzyplonie;
- niestosowanie komunalnych osadów ściekowych;

Pakiet 2- wymogi

- ❑ **przyoranie biomasy międzyplonu** z wyłączeniem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- ❑ **zakaz uprawy w plonie głównym mieszanki tych samych roślin** (w przypadku międzyplonu ozimego również form jarych).
- ❑ dopuszczalne spasanie mieszanek roślin jarych jesienią, a mieszanek roślin ozimych lub mieszanek roślin jarych i ozimych - wiosną, jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość;
- ❑ **utrzymywanie minimalnej okrywy roślinnej** wymaganej przepisami w sprawie minimalnych norm na posiadanych przez rolnika gruntach ornych, na których nie jest realizowany ten wariant, w przypadku gdy grunty te oraz grunty, na których jest realizowany ten wariant, znajdują się na obszarach zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska.

Pakiet 2- wymogi

Wymogi dla Wariantu 2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%:

- wysiewanie mieszanki traw** (2 lub 3 gatunkowej z jednakowym udziałem gatunków roślin w mieszance) **do 15 kwietnia lub w okresie od 15 sierpnia do 10 września;**
- zakaz spasaniania traw** na pasie ochronnym w roku założenia pasa ochronnego, a w przypadku wysiania mieszanki traw w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 10 września - również zakaz koszenia traw na pasie ochronnym w tym roku;
- niestosowanie komunalnych osadów ściekowych;**

Pakiet 2- wymogi

Wymogi dla Wariantu 2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%:

- ❑ wypasanie pasów ochronnych w okresie od dnia 20 maja do dnia 1 października lub ich wykaszanie przynajmniej raz w roku w okresie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września ;
- ❑ zebranie i usunięcie skoszonej biomasy **(w tym zakaz pozostawienia rozdrobnionej biomasy)**; w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z pasa ochronnego lub ułożona w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi.

W 2016 r. dokonana zostanie zmiana wymogu w stosunku do 2015 r. polegająca na wprowadzeniu zakazu pozostawienia na działce rolnej rozdrobnionej biomasy. Ponadto zmiana ujednotyla wymogi w zakresie dotyczącego postępowania ze skoszoną biomasą w przypadku Pakietu 1., wariantu 2.2. oraz pakietu 3.

Pakiet 2 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 2** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowe**.
- **do dnia 15 września każdego roku** – rolnik powinien dokonać **siewu roślin międzyplonowych**.
- **po 1 marca** roku następującego po roku złożenia wniosku – rolnik ma **możliwość wznowienia zabiegów agrotechnicznych** - do tego czasu zakaz ich wznowiania.
- w przypadku realizacji wariantu 2.2 **do 15 kwietnia lub w okresie od 15 sierpnia do 10 września** każdego roku wysiew mieszanki traw.
- wypasanie pasów lub ich wykaszanie przynajmniej raz w roku i zbiór biomasy lub jej rozdrobnienie i równomierne rozrzucenie na polu – **w okresie od 20 maja do 1 października** w przypadku wypasu lub **15 czerwca do 30 września** w przypadku koszenia.

Pakiet 3.

Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 3

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

- ❑ **Cel: Zachowanie powierzchni sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych, środowiska życia wielu organizmów, tradycyjnego sposobu uprawy i charakterystycznego elementu krajobrazu wiejskiego.**
- ❑ **Pakiet skierowany jest do beneficjentów, którzy uczestniczą w ochronie dawnych odmian drzew owocowych, których upraw zaniechano i które są określone w przepisach krajowych.**
- ❑ **Sady tradycyjne stanowią swoistego rodzaju stoję dla rzadko występujących, zagrożonych gatunków zwierząt, w tym ptaków i owadów zapylających oraz są miejscem ich żerowania, co przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej.**
- ❑ **Płatność w ramach pakietu 3 przyznawana jest tylko do sadów. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w pełnej wysokości, niezależnie od zgłoszonej do tego pakietu powierzchni (brak degresywności).**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 3

- ❑ W przypadku pakietu 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów, na których **są uprawiane drzewa owocowe** odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.

Pakiet 3- wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 3:

- obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;**
- obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;**
- obowiązek zachowania sadu tradycyjnych odmian drzew owocowych, który obejmuje co najmniej 12 drzew, rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach i prowadzonych jako wysokopienne drzewa, w wieku od 15 lat, reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki w rozstawie nie mniejszej niż 4 x 6 m i nie większej niż 10 x 10 m, a jednocześnie liczba tych drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90 (możliwość uzupełnienia wypadów, po uzyskaniu pierwszej płatności, do 40% obsady wszystkich drzew).**
- minimalna wysokość pnia powinna wynosić 1,20 m;**
- zakaz stosowania herbicydów;**

Pakiet 3- wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 3:

- obowiązek wykonywania podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie tj.:**
 - **cięcie formujące i sanitarne drzew oraz prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony;**
 - **usuwanie odrostów i samosiewów;**
 - **bielenie pni drzew starszych i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie i zającokształtne;**
- koszenie do dnia 31 lipca lub wypasanie w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych;**
- zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.**

Zmiana na 2016 r. w stosunku do 2015 r. polega na wprowadzeniu zakazu pozostawienia na działce rolnej rozdrobnionej biomasy

Pakiet 3 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 3** działania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowej**.
- **do dnia 31 lipca koszenie lub wypasanie** w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych.

Pakiet 4.

Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na
obszarach Natura 2000

oraz

Pakiet 5.

Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 oraz Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Cel:

- **poprawa warunków bytowania zagrożonych gatunków ptaków**, których siedliska lęgowe są związane z trwałymi użytkami zielonymi występującymi na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO), poprzez dostosowanie użytkowania do wymogów gatunków ptaków gniazdujących na łąkach i pastwiskach oraz ekstensyfikację gospodarowania na obszarach OSO, **(pakiet 4)**
- **utrzymanie bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych** określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej, **chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach**, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk **oraz siedlisk leżących poza obszarami Natura 2000 (pakiet 4 i 5).**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 oraz Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

- Pakiety ukierunkowane na ekstensyfikację gospodarowania, stosowanie odpowiednich ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu na cennych siedliskach przyrodniczych lub siedliskach zagrożonych gatunków ptaków, znajdujących się na obszarach Natura 2000 oraz cennych siedliskach przyrodniczych znajdujących się poza obszarami Natura 2000 **co wpływa pozytywnie na różnorodność biologiczną.**
- Płatność przyznawana jest do trwałych użytków zielonych (na obszarach Natura 2000 w przypadku pakietu 4 i znajdujących się poza tymi obszarami w przypadku pakietu 5), lub do obszarów gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których występują **typy siedlisk przyrodniczych** lub **siedliska lęgowe ptaków** (pakiet 4) tzw. **obszary przyrodnicze.**

Pakiet 4 i 5 – koszty transakcyjne

- ❑ **Rolnikowi lub zarządcy** może zostać przyznana kwota przeznaczona na **refundację kosztów transakcyjnych**, poniesionych z tytułu sporządzenia **dokumentacji przyrodniczej dla siedlisk przyrodniczych lub siedlisk lęgowych ptaków** położonych na trwałych użytkach zielonych lub obszarach przyrodniczych, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, objętych obszarem zatwierdzonym – **dotyczy pakietów 4 i 5**, z wyłączeniem wariantu 4.7.
 - jeżeli są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu lub wariantu.

- ❑ Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych:
 - **nie więcej niż 20%** wysokości pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, której warunkiem przyznania jest **posiadanie dokumentacji przyrodniczej**.
 - **dodatkowo** - na obszarze dla którego ustanowiono plan ochrony albo plan zadań ochronnych - **w wysokości pomniejszonej o 10%**.

Pakiet 4 i 5 - wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 4 i 5:

- obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;**
- obowiązek posiadania dokumentacji przyrodniczej wykonanej przez eksperta przyrodniczego (wyjątek: Ekstensywne użytkowanie na OSO);**
- obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;**
- na obszarze objętym Pakietem 4 i 5 zakazuje się:**
 - **przeorywania, wałowania, stosowania komunalnych osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej,**
 - **włókowania w okresie od dnia:**
 - 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
 - 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.),
 - **stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych),**

Pakiet 4 i 5 - wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 4 i 5:

- ❑ na obszarze objętym **Pakiem 4 i 5** zakazuje się:
 - **tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych**, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych szczegółowych do wymogów siedliskowych gatunków/siedlisk będących przedmiotem ochrony w pakiecie, jeżeli takie działania zostaną szczegółowo opisane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej,
 - **składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu** (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku).

- ❑ **W przypadku ochrony siedlisk lęgowych ptaków w zależności od występujących gatunków** np. rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki, wodniczki, dubelta, kulika wielkiego, w załączniku nr 2 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego określone zostały szczegółowe wymogi w odniesieniu do: **sposobu użytkowania, terminów koszenia, odsetka powierzchni pozostawionej bez koszenia, częstości pokosu, maksymalnej obsady zwierząt, terminów wypasu, ograniczenia dawki nawozów, wapnowania (pakiet 4).**

Pakiet 4 i 5 - wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 4 i 5:

- ❑ w przypadku: ekstensywnego użytkowania trwałych użytków zielonych na Obszarach Szczególnej Ochrony ptaków (OSO)- pakiet 4, ochrony zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, zalewowych łąk selernicowych i słonorośli, muraw, półnaturalnych łąk wilgotnych, półnaturalnych łąk świeżych, torfowisk, w załączniku nr 2 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego określone zostały szczegółowe wymogi w odniesieniu do: sposobu użytkowania, terminów koszenia, odsetka powierzchni pozostawionej bez koszenia, liczby pokosów, maksymalnej obsady zwierząt, terminów wypasu, ograniczenia dawki nawozów, wapnowania, bronowania.

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowe**.
- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowaną przy eksperta przyrodniczego **dokumentację przyrodniczą stanowiącą charakterystykę siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków**.
- **w proponowanej zmianie na 2016 rok** – do dnia **30 września roku**, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej – rolnik składa do kierownika biura powiatowego ARiMR **kopię pierwszej strony dokumentacji przyrodniczej** (w przypadku **pakietów 4 i 5**, z wyłączeniem wariantu 4.7)

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

- **od 1 września do 31 października każdego roku** (w terminie od 15 do 30 czerwca, w określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej przypadkach) – rolnik powinien **skosić TUZ (wariant 4.1/5.1)**.
- **Od 1 września do 15 października każdego roku** – rolnik może **wypasać zwierzęta na TUZ**, pod warunkiem dopuszczenia takiej możliwości przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej **(wariant 4.1/5.1)**.
- **Od 15 czerwca do 30 września każdego roku** – rolnik powinien **skosić TUZ (warianty 4.2/5.2, 4.5/5.5)**.

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- od 1 maja do 15 października każdego roku – rolnik może **wypasać zwierzęta na TUZ (warianty 4.2/5.2, 4.3/5.3, 4.5/5.5)**.
- od 15 lipca do 31 października raz w roku, każdego roku – rolnik powinien **wykosić niedojady (warianty 4.2/5.2, 4.5/5.5)**.
- od 1 sierpnia do 31 października raz w roku lub co dwa lata - rolnik powinien **skosić TUZ (przy użytkowaniu kośnym) lub wykosić niedojady (przy użytkowaniu pastwiskowym) (wariant 4.3/5.3)**.
- od 15 czerwca do 30 września każdego roku - rolnik powinien **skosić TUZ (wariant 4.4/5.4)**.

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **od 15 lipca do 15 października każdego roku** - rolnik może **wypasać zwierzęta na TUZ**, pod warunkiem dopuszczenia takiej możliwości przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej **(wariant 4.4/5.4)**.
- **od 15 sierpnia pierwszego roku do 15 lutego kolejnego roku** – rolnik powinien wyciąć **zarośla i podrosty drzew**, wskazane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej **(wariant 4.6/5.6)**.
- **od 15 sierpnia do 15 lutego co roku lub raz na dwa lata** – rolnik powinien **wykosić powierzchnie na których występują odrośla drzew lub wyciąć odrośla** **(wariant 4.6/5.6)**.

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- od 15 sierpnia do 15 lutego raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat zobowiązania (częstotliwość określona przez eksperta przyrodniczego) – rolnik powinien dokonać koszenia runi (**wariant 4.6/5.6 – wymogi obowiązkowe i uzupełniające**).
- od 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca przy użytkowaniu pastwiskowym – rolnik nie może wykonywać jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych (**warianty 4.7, 4.8**).
- od 1 maja do 15 października każdego roku – rolnik może wypasać zwierzęta na obszarach do 300 m n.p.m. (**wariant 4.7**).
- od 20 maja do 1 października każdego roku – rolnik może wypasać zwierzęta na obszarach powyżej 300 m n.p.m. (**wariant 4.7**).
- Od 15 czerwca do 15 lipca każdego roku – rolnik powinien wykonać pierwszy pokos (**wariant 4.8**).

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **Od 15 sierpnia do 31 października każdego roku** – rolnik powinien wykonać drugi pokos lub wykonać jeden pokos w przypadku, gdy ekspert przyrodniczy określi w dokumentacji przyrodniczej użytkowanie jednokośne w odniesieniu do siedlisk torfowych (**wariant 4.8**).
- **Od 15 maja do 15 czerwca każdego roku** - rolnik może **wypasać zwierzęta przy obsadzie do 0,5 DJP/ha TUZ** (**wariant 4.8**).
- **Od 15 czerwca do 31 października każdego roku** - rolnik może **wypasać zwierzęta przy obsadzie od 0,5 do 1,5 DJP/ha TUZ** (**wariant 4.8**).
- **Od 15 sierpnia do 15 listopada każdego roku** – rolnik powinien raz w roku **wykosić niedojady** (**warianty 4.8, 4.10**).
- **Od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku każdego roku** - rolnik powinien raz w roku **skosić TUZ** w roku lub w przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, co 2 lata skosić całą powierzchnię działki rolnej (**wariant 4.9**).
- **Od 15 maja do 31 lipca każdego roku** – rolnik może **wypasać zwierzęta przy obsadzie do 0,5 DJP/ha TUZ**, w przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej (**wariant 4.9**).

Pakiet 4 i 5 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 4 i 5** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **Od 10 lipca do 31 lipca każdego roku** – rolnik powinien wykonać **pierwszy pokos (wariant 4.10)**.
- **Od 15 sierpnia do 31 października każdego roku** – rolnik powinien wykonać **drugi pokos** - ilość pokosów określa ekspert przyrodniczy w dokumentacji przyrodniczej **(wariant 4.10)**.
- **W przypadku jednego pokosu (wariant 4.10)** – termin koszenia od 10 lipca do 31 października.
- **Od 15 maja do 10 lipca każdego roku** – rolnik może **wypasać zwierzęta przy obsadzie do 0,5 DJP/ha TUZ (wariant 4.10)**.
- **Od 10 lipca do 31 października każdego roku** - rolnik może **wypasać zwierzęta przy obsadzie od 0,5 do 1,5 DJP/ha TUZ (wariant 4.10)**.
- **Od 1 sierpnia do 31 października każdego roku** - rolnik powinien wykonać **pierwszy pokos w ciągu roku (wariant 4.11)**.

Pakiet 6.

Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

- ❑ **Cel: zachowanie ginących i cennych odmian, gatunków, ekotypów roślin uprawnych, dywersyfikacja upraw na obszarach wiejskich, wytwarzanie nasion gatunków zagrożonych erozją genetyczną spełniających minimalne wymagania jakościowe, oraz produkcja materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze.**
- ❑ **Pakiet skierowany jest do beneficjentów, którzy uczestniczą w ochronie zaniechanych w uprawach odmian gatunków roślin uprawnych, a także gatunków roślin uprawnych, obecnie zagrożonych erozją genetyczną.**
- ❑ **Realizacja pakietu polega na uprawie lub wytwarzaniu materiału siewnego/nasion odmian regionalnych i/lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze oraz pozostałych gatunków i odmian roślin zagrożonych erozją genetyczną tj.: pszenica płaskurka; pszenica samopsza; żyto krzyca; lnianka siewna; nostryk biały; lędźwian siewny; soczewica jadalna; pasternak zwyczajny; przelot pospolity; gryka zwyczajna.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 6

- ❑ Ze względu na specyfikę pakietu, w kolejnych latach zobowiązania dopuszczalne jest zwiększanie lub zmniejszanie powierzchni objętej zobowiązaniem w odniesieniu do wielkości powierzchni objętej zobowiązaniem w pierwszym roku, **przy zachowaniu limitu 5 ha dla danego gatunku rośliny/odmiany.**

- ❑ Jednocześnie, uprawa może być prowadzona na różnych gruntach w kolejnych latach zobowiązania.

- ❑ Jednostkami odpowiedzialnymi za genetyczne zasoby roślin są:
 - **Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie,**
 - **Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 6

- ❑ Płatność do pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, przyznawana jest:
 - do gruntów ornych, na których są uprawiane rośliny odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, lub rośliny gatunków lub odmian wymienionych w ust. 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego (pszenica płaskurka; pszenica samopsza; żyto krzyca; Inianka siewna; nostrzyk biały; lędźwian siewny; soczewica jadalna; pasternak zwyczajny; przelot pospolity; gryka zwyczajna);
 - do łącznej powierzchni uprawy rośliny danego gatunku lub odmiany, nie większej niż 5 ha (limit powierzchni).

- ❑ Płatność do wariantu 6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, jest przyznawana do gruntów ornych, których łączna powierzchnia wynosi nie mniej niż wielkość powierzchni plantacji nasiennych roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, określona dla wytwarzania materiału siewnego kategorii kwalifikowany w przepisach o nasiennictwie.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – Pakiet 6

- ❑ do wniosku o przyznanie płatności w ramach wariantu 6.1. dołącza się **dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku, gdy wniosek dotyczy:**
 - **roku, w którym została rozpoczęta** na danym gruncie w ramach tego wariantu **uprawa rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej wpisanych do krajowego rejestru;**
 - **czwartego roku** ciągłej uprawy na danym gruncie w ramach tego wariantu **rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej wpisanych do krajowego rejestru.**

Pakiet 6 – koszty transakcyjne

- ❑ **Rolnikowi lub zarządcy** może zostać przyznana kwota przeznaczona na **refundację kosztów transakcyjnych**, poniesionych z tytułu wykonania **w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych**, oceny wytworzonego materiału siewnego lub nasion potwierdzającej wymaganą jakość wytworzonego materiału siewnego lub nasion uprawianych na gruntach ornych, zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności - w przypadku **wariantu 6.2.**
 - jeżeli są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tego wariantu.

- ❑ Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu wykonania oceny laboratoryjnej, ustala się zgodnie z ust. 2 załącznika nr 7 do rozporządzenia, z tym że nie może ona **przekraczać 20%** wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantu 6.2. przyznanej za rok, w którym została dokonana ocena.

Pakiet 6 - wymogi

Wymogi jakie muszą zostać spełnione w ramach pakietu 6:

- obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;**
- obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;**
- obowiązek uprawy odmian regionalnych i/lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze z kwalifikowanego materiału siewnego w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany. W drugim, trzecim i piątym roku uprawy tej odmiany – jest dopuszczalna uprawa z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku (**wariant 6.1**);**
- obowiązek wytwarzania materiału siewnego zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze odmian regionalnych lub amatorskich zgodnie z przepisami o nasiennictwie, przy utrzymaniu czystości i tożsamości odmianowej, prowadzenie dokumentacji plantacji oraz wykonywanych zabiegów i uzyskanie świadectwa oceny laboratoryjnej **lub (wariant 6.2)**;**
- obowiązek wytwarzania nasion gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną, wskazanych w Programie, spełniających minimalne wymagania jakościowe (określone w tabeli I i II) oraz posiadanie wyników badań laboratoryjnych w tym zakresie (**wariant 6.2**).**

Pakiet 6 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 6** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca roku złożenia wniosku** o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowej**.
- **do 31 października każdego roku** – rolnik powinien złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR **świadcstwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru**, a w przypadku roślin uprawnych takich jak: pszenica płaskurka, pszenica samopsza, żyto krzyca, lnianka siewna, nostrzyk biały, lędzwan siewny, soczewica jadalna, pasternak, przelot pospolity, gryka zwyczajna – **informację o wynikach badania nasion** uzyskanych z roślin uprawianych w tym roku w ramach tego wariantu, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie, **lub oświadczenie** sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej w pierwszym roku uprawy tej rośliny (**wariant 6.2**).

Pakiet 7.

Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:

- ❑ Cel: zachowanie rodzimych ras zwierząt poprzez wspieranie i utrzymanie hodowli lokalnych ras odpowiednich gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem, objętych programem ochrony zasobów genetycznych.

- ❑ **Pakiet ma na celu ochronę szczególnie cennych ras wybranych gatunków zwierząt gospodarskich (bydła, koni, owiec, świń i kóz), w przypadku których niska lub malejąca liczebność zwierząt hodowlanych stwarza zagrożenie ich wyginięcia, co przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej.**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – pakiet 7

- ❑ Upoważnionym do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych, w zależności od poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich, jest **Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy**.
- ❑ **Instytut Zootechniki – PIB określa kryteria i progi liczebności**, przy których dana rasa staje się zagrożona, **tworzy program ochrony**, którego realizacja ma zapewnić ochronę poszczególnych zagrożonych ras, **nadzoruje realizację i koordynuje programy ochrony zasobów genetycznych**.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – pakiet 7

□ Płatność przyznawana jest do samic następujących ras:

- **bydło** – polskie czerwone, biało-żółte, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe;
- **konie** – koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste w typie sokólskim, zimnokrwiste w typie sztumskim;
- **owce** – wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, korideil, kamieniecka, pomorska, cakiel podhalański, merynos polski w starym typie, czarnogłówka, owca pogórza;
- **świnie** – puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra;
- **kozy** – koza karpacka.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – pakiet 7

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do krów, klaczy, loch, owiec matek lub kóz matek, jeżeli ich liczba w stadzie wynosi co najmniej:

- **4 krowy** tej samej rasy;
- **2 klacze** tej samej rasy;
- **10 owiec matek rasy olkuskiej, 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, barwna owca górską, polska owca pogórza, czarnogłówka, 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie albo 10 owiec matek pozostałych ras;**
- **10 loch rasy puławskiej;**
- **8 loch rasy złotnickiej białej**, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem **1 stycznia 2006 r. – 6 loch;**
- **8 loch rasy złotnickiej pstrej**, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem **1 stycznia 2006 r. – 3 lochy;**
- **3 kozy matki.**

Pakiet 7

- ❑ Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje **do nie więcej niż 100 krów** lub **do 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej** lub **do 100 loch rasy złotnickiej białej** lub **do 100 loch rasy złotnickiej pstrej**, utrzymywanych w jednym stadzie.

Pakiet 7 – wymogi

- ❑ Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
- ❑ obowiązek nieprzekształcania trwałych użytków zielonych i zachowania elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje przyrody;

Aby uzyskać wsparcie w ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt rolnictwie, **beneficjent musi zwrócić się do właściwego związku hodowców, aby uzyskać potwierdzenie wpisu zwierząt do ksiąg oraz do Instytutu Zootechniki - PIB w celu potwierdzenia uczestniczenia tych zwierząt w programie ochrony zasobów genetycznych.**

Pakiet 7 – ważne terminy

Poniżej **ważne terminy**, o których rolnik powinien pamiętać w związku z realizacją w swoim gospodarstwie **pakietu 7** działania rolno-środowiskowo klimatycznego:

- **do dnia 10 czerwca** roku złożenia wniosku o przyznanie **pierwszej** płatności – rolnik powinien **posiadać** opracowany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego **plan działalności rolnośrodowiskowe**.
- **do dnia 10 czerwca** roku złożenia wniosku o przyznanie **płatności** – rolnik powinien załączyć do wniosku **oświadczenie o lokalnych rasach zwierząt gospodarskich** oraz **oświadczenie zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych**, wydane przez podmiotu prowadzącego księgi hodowlane w przypadku klaczy, loch, owiec matek i kóz matek oraz podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych w przypadku krów, klaczy, loch, owiec matek i kóz matek.
- **rolnik dokonuje zastąpienia**, w przypadku zwierząt objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach pakietu 7, **w terminie 40 dni** od daty powzięcia informacji o konieczności zastąpienia zwierzęcia; o zastąpieniu rolnik **informuje kierownika** biura powiatowego ARiMR **w terminie 30 dni** od dnia jego dokonania.

Pakiet 7 – błędy popełniane przez rolników wykryte w kontroli kompletności wniosku i załączników, przeprowadzonej kontroli administracyjnej i kontroli na miejscu.

❑ Błędy kontroli kompletności:

- Rolnik zadeklarował realizację pakietu 7, a nie dołączył oświadczenia zawierającego wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych, wydane przez podmiot prowadzący księgę hodowlane w przypadku klaczy, loch, owiec matek i kóz matek oraz podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych w przypadku krów, klaczy, loch, owiec matek i kóz matek
- Ww. oświadczeniu nie wypełniono wszystkich wymaganych pól.

❑ Błędy kontroli administracyjnej:

- Zadeklarowana liczba samic w ramach realizacji danego wariantu jest mniejsza niż limit szt. dla danego wariantu Pakietu 7.

❑ Błędy kontroli na miejscu:

- Nie potwierdzono występowania zwierzęcia w gospodarstwie wskazanego we wniosku w ramach deklaracji wariant 7.1, 7.2, 7.3 i 7.4.
- Stwierdzono uchybienia w zakresie niezgodności: “Zwierzę utraciło jeden z dwóch kolczyków i nie jest jednoznacznie i indywidualnie identyfikowalne przy pomocy innych elementów identyfikacji i rejestracji bydła.”

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – obowiązek informacyjny

Zmiana w 2016 r. – Zgodnie z pkt 2.2. lit. b części 1 załącznika III do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014, rolnik lub zarządca, który otrzymał płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną ma obowiązek informowania opinii publicznej o pomocy otrzymywanej z funduszu EFRROW. **Obowiązek ten dotyczy tych rolników, którzy przez cały okres realizacji działania otrzymają w ramach całkowitego wsparcia publicznego kwotę przekraczającą 10 tys. euro.** W takim przypadku **kierownik biura powiatowego Agencji informuje rolnika lub zarządcę, w formie pisemnej, o powstaniu takiego obowiązku.**

Realizowanie obowiązku informacyjnego będzie polegało na umieszczeniu w miejscu łatwo widocznym dla ogółu społeczeństwa plakatu (format min. A3) z informacjami na temat realizowanego przez rolnika lub zarządcę działania (operacji) **w terminie 30 dni od dnia doręczenia informacji.**

Na 2016 rok proponowane jest wprowadzenie zmniejszenia płatności: jeżeli zostanie stwierdzone, że rolnik lub zarządca nie wypełnił obowiązku informacyjnego, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje w danym roku temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości **zmniejszonej o 1 %.**

Płatność rolno-środowiskowo- klimatyczna - zmniejszenia

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- W przypadku **stwierdzenia na trwałych użytkach zielonych uchybień w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach pakietu 1**, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna **w ramach tego pakietu** zostanie przyznana w wysokości **zmniejszonej o tyle procent** ile odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni trwałych użytków zielonych, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni wszystkich użytków rolnych objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tego pakietu **(pakiet 1)**.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

W przypadku stwierdzenia na gruntach ornych uchybień w przestrzeganiu przez rolnika **wymogów pakietu 1**, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w danym roku zostanie przyznana w **wysokości zmniejszonej o kwotę** stanowiącą **iloczyn**:

- **iloczynu:**
 - **współczynnika dotkliwości** danego uchybienia i
 - **współczynnika trwałości** danego uchybienia,
- określonych **w załączniku nr 8** do rozporządzenia **oraz**
- **kwoty stanowiącej iloczyn:**
 - **wysokości płatności**, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu, **gdyby** rolnik lub zarządca **przestrzegał tych wymogów, oraz**
 - **procentowego stosunku powierzchni gruntów ornych**, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni **gruntów ornych**, na których **powinny być przestrzegane** te wymogi w ramach tego pakietu **(pakiet 1)**.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- **W proponowanej zmianie na 2016 rok**– Jeżeli w kolejnym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, **przez tego samego rolnika lub zarządcę** zostanie **ponownie stwierdzone to samo uchybienie**, w zakresie **w ramach realizowanych wymogów dla poszczególnych pakietów/wariantów** lub zostanie stwierdzone takie uchybienie, a wcześniej stwierdzono podobne uchybienie w ramach zobowiązania rolnośrodowiskowego, które było realizowane przez tego samego rolnika, **płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej danego pakietu lub jego wariantu**, których dotyczy to uchybienie **jest zmniejszana dodatkowo o kwotę** stanowiącą:

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- **7% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia odpowiednio tego samego uchybienia lub podobnego uchybienia **po raz pierwszy**;
- **14% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia odpowiednio tego samego uchybienia lub podobnego uchybienia **po raz drugi**;
- **21% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia odpowiednio tego samego uchybienia lub podobnego uchybienia **po raz trzeci**;
- **28% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia odpowiednio tego samego uchybienia lub podobnego uchybienia **po raz czwarty**.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów określonych dla **wariantu 2.1.** w zakresie:
 - **zakazu uprawy w plonie głównym mieszanki tych samych roślin** (w przypadku międzyplonu ozimego również form jarych), płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantu 2.1. **podlega zwrotowi w części** odpowiadającej procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego wariantu;
 - **utrzymywania minimalnej okrywy roślinnej** wymaganej przepisami w sprawie minimalnych norm na posiadanych przez rolnika gruntach ornych, na których nie jest realizowany ten wariant, w przypadku gdy grunty te oraz grunty, na których jest realizowany wariant 2.1, **znajdują się na obszarach zagrożonych erozją wodną** (których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska), płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna **nie przysługuje w danym roku w części** dotyczącej wariantu 2.1. **realizowanego na gruntach ornych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną.**

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- Jeżeli zostanie **stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu** przez rolnika **wymogu wytwarzania nasion** gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną, **spełniających minimalne wymagania jakościowe** (określone w przepisach krajowych) **oraz posiadania wyników badań laboratoryjnych w tym zakresie**, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna **w zakresie wariantu 6.2 przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o 40% (wariantu 6.2).**

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- ❑ **Przekształcenie** któregokolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym **trwałego użytku zielonego lub nie zachowanie** któregokolwiek z określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej **elementów krajobrazu rolniczego** nieużytkowanych rolniczo - **płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje w wysokości zmniejszonej o 20%** **(wszystkie pakiety/warianty)**.

Wyjątek - nie zachowanie któregokolwiek z określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej **elementów krajobrazu rolniczego** nieużytkowanych rolniczo, w **wyniku przeniesienia, w drodze umowy sprzedaży, darowizny lub innej umowy, posiadania gruntów**, na których występują takie elementy krajobrazu, lub **utrąty posiadania** takich gruntów, **a grunty te nie są objęte** zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

□ Jeżeli:

- rolnik lub zarządca nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej
płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w **wysokości zmniejszonej o 30%**, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr nie jest prowadzony;
- prowadzony przez rolnika lub zarządcę rejestr działalności rolnośrodowiskowej jest niekompletny, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w **wysokości zmniejszonej o 5%**, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr jest niekompletny.
- rolnik lub zarządca nie posiada planu działalności rolnośrodowiskowej
płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w **wysokości zmniejszonej o 40%**.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna - zmniejszenia

- ❑ W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli na miejscu, że **plan działalności rolnośrodowiskowej jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i załącznikami w zakresie poszczególnych informacji dotyczący zawartości planu działalności rolnośrodowiskowej**, rolnik lub zarządca jest obowiązany **uzupełnić lub zaktualizować plan**, a następnie **złożyć oświadczenie o uzupełnieniu lub aktualizacji tego planu do kierownika biura powiatowego** Agencji, najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, a w przypadku gdy zostanie stwierdzone, że ten plan nie jest kompletny lub aktualny **w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego – w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji tego zobowiązania.**
- ❑ Brak uzupełnienia lub poprawienia planu lub niezłożenie oświadczenia, skutkuje zwrotem płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej **w wysokości 30%.**

Płatność
rolno-środowiskowo-klimatyczna
(PROW 2014-2020)
– załączniki do wniosku

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dołącza się:

- **podpisane załączniki graficzne**, na których wyrysowane są działki rolne deklarowane do płatności i jeśli dotyczy - elementy krajobrazu podlegające zachowaniu, powierzchnie mające pozostać nieskoszone w danym roku (**Pakiet 4 lub 5**) – powierzchnie te powinny być zgodne z planem działalności rolnośrodowiskowej (wariant 4.7) lub dokumentacją przyrodniczą (pakiet 4 i 5), miejsca zasadzenia drzew (**Pakiet 3**), lub działki rolne, na których realizowane są praktyki zwiększające zawartość substancji organicznej w glebie (**Pakiet 1**), a także drzewa będące pomnikami przyrody, rowy do 2 metrów szerokości oraz oczka wodne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m² (w przypadku, gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, a nie ubiega się o przyznanie jednolitej płatności obszarowej)
- **oświadczenie o wyrażeniu zgody współposiadacza na przyznanie płatności**, jeżeli deklarowane działki rolne są przedmiotem współposiadania (**nie dotyczy małżonków**),

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dołącza się:

- dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku, gdy wniosek dotyczy:
 - **roku, w którym została rozpoczęta (proponowana zmiana na 2016 rok)** na danym gruncie w ramach tego wariantu uprawa rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej wpisanych do krajowego rejestru; (w przypadku wariantu 6.1.)
 - **czwartego roku** ciągłej uprawy na danym gruncie w ramach tego wariantu rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej wpisanych do krajowego rejestru. (w przypadku wariantu 6.1.)

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dołącza się:

- **kopię dokumentu**, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego **oświadczenie** rolnika, podmiotu prowadzącego księgi hodowlane (klacze, matki owiec, lochy, kozy matki), podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych (krowy, klacze, matki owiec, lochy, kozy matki), **zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych** ras lokalnych – w przypadku realizacji **pakietu 7**,
- **oświadczenie o lokalnych rasach zwierząt gospodarskich** - w przypadku realizacji **pakietu 7**,
- **oświadczenie o grupie rolników lub grupie rolników i zarządcy** – w przypadku gdy warunek posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych lub trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, rolnik lub zarządca spełnia wraz z innym rolnikiem lub zarządcą ubiegającym się o przyznanie płatności.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

Do dnia 10 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej składa się:

- **informację zawierającą wskazanie realizowanego wariantu oraz wymogi określone przez doradcę rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego - w przypadku gdy rolnik lub zarządca są obowiązani przestrzegać wymogów, określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej dla **wariantu 4.7** lub eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej dla **pakietu 4** (z wyłączeniem wariantu 4.7) oraz **pakietu 5**. Informację należy złożyć w roku, w którym określono te wymogi oraz w każdym roku w którym wymogi te ulegną zmianie.**

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

➤ Do dnia 10 czerwca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej składa się w zakresie pakietu 4 i 5, oświadczenie:

✓ **eksperta przyrodniczego:**

- o przeprowadzonej inwentaryzacji siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków położonego na gruntach zadeklarowanych **we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej** w ramach danego wariantu, która stanowi podstawę do sporządzenia dokumentacji przyrodniczej,
- że wymogi realizowanego wariantu nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru chronionego działaniami obligatoryjnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych

– **w przypadku wariantów pakietów 4 i 5 (z wyłączeniem wariantu 4.7.),**

✓ **doradcy rolnośrodowiskowego,** że wymogi realizowanego **wariantu 4.7** nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru chronionego działaniami obligatoryjnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – załączniki

W proponowanej zmianie na 2016 rok – w przypadku rolników lub zarządców dla których ekspert przyrodniczy (w zakresie pakietu 4 i 5 z wyłączeniem wariantu 4.7) lub doradca rolnośrodowiskowy (w zakresie wariantu 4.7) określił wymogi dodatkowe, **oświadczenie eksperta przyrodniczego lub doradcy rolnośrodowiskowego będzie obejmować również informację, że do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie te wymogi.**

W proponowanej zmianie na 2016 rok – do dnia **30 września roku**, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej – rolnik lub zarządca składa do kierownika biura powiatowego ARiMR **kopię pierwszej strony dokumentacji przyrodniczej** (w przypadku **pakietów 4 i 5**, z wyłączeniem wariantu 4.7).

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – dokumenty składane w trakcie postępowania

Do dnia 31 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolno środowiskowo-klimatycznej składa się:

➤ **kopię dokumentu:**

- zawierającego wyniki analizy gleby pobranej, zgodnie z normą w zakresie pobierania próbek do badań agrochemicznych gleby, z poszczególnych działek rolnych położonych na gruntach ornym, do których rolnik ubiega się o przyznanie tej płatności, wykonanej w laboratorium okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub innym laboratorium posiadającym akredytację Polskiego Centrum Akredytacji w zakresie badań agrochemicznych gleb, (pakiet 1)
- sporządzonego przez podmiot, który wykonał analizę gleby, wraz z **oświadczeniem** o działkach rolnych, których dotyczą wyniki analizy gleby. (pakiet 1)

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020) – dokumenty składane w trakcie postępowania

W proponowanej zmianie na 2016 rok – do dnia 31 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolno środowiskowo-klimatycznej składa się:

- **świadcstwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego** odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w ust. 4 załączniku nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego - **informację o wynikach badania nasion uzyskanych z roślin uprawianych w tym roku w ramach tego wariantu**, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie lub **oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej w pierwszym roku uprawy tej rośliny** - w przypadku realizacji wariantu 6.2.

Zmiana na 2016 r. wynika z dostarczanych przez rolników Informacji o wynikach badania w miesiącach V-VII, **co jednoznacznie wskazuje, że badania dotyczą roślin uprawianych w roku poprzednim**, istnieje konieczność określenia, że informacja o wynikach badania, jaką rolnicy dostarczają do dnia 31 października, **powinna dotyczyć nasion zebranych z roślin uprawianych w roku złożenia wniosku**. Tym samym, zbiór wszystkich roślin, kwalifikujących się do przyznania płatności w ramach wariantu 6.2 **odbywa się nie wcześniej niż w sierpniu danego roku**.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (PROW 2014-2020)

W przypadku **zastąpienia zwierząt** objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach pakietu 7 dołącza się:

- **kopię dokumentu**, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego **oświadczenie** rolnika, podmiotu prowadzącego księgi hodowlane (klacze, matki owiec, lochy, kozy matki), podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych (krowy, klacze, matki owiec, kozy matki), **zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zastąpione i jakimi je zastąpiono. Zastąpienia dokonuje się w terminie 40 dni** od daty powzięcia informacji o konieczności zastąpienia zwierzęcia; o zastąpieniu rolnik **informuje kierownika** biura powiatowego ARiMR **w terminie 30 dni** od dnia jego dokonania.
- **kopię dokumentu**, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego **oświadczenie** rolnika, podmiotu prowadzącego księgi hodowlane (klacze, matki owiec, lochy, kozy matki), podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych (krowy, klacze, matki owiec, lochy, kozy matki), **zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych** - w przypadku, gdy **zastąpienie zwierząt zostało dokonane w terminie** składania wniosków o przyznanie płatności, lecz **przed dniem złożenia wniosku** o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – plan działalności rolnośrodowiskowej

- **W proponowanej zmianie na 2016 rok** – zmianie ulegnie załącznik nr 3 do rozporządzenia, po zmianie część ogólna planu działalności rolnośrodowiskowej zawierać powinna w szczególności:
 - **dane rolnika lub zarządcy realizującego zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz jego podpis;**
 - dane doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej **i jego podpis** oraz – w przypadku gdy plan ten został sporządzony również przy udziale eksperta przyrodniczego – dane tego eksperta **i jego podpis;**
 - czas realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
 - wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
 - określenie elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia, występujących na obszarze gospodarstwa;
 - oświadczenie rolnika lub zarządcy o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej;
 - informacje o zakazach ustanowionych na obszarach chronionych;
 - **datę sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej.**

Działanie

Rolnictwo ekologiczne

Działanie Rolnictwo ekologiczne -wprowadzenie

- ❑ Działanie **Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020** jest w dużej części **kontynuacją dotychczasowego Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne** w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.
- ❑ **Celem** działania Rolnictwo ekologiczne **jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego** określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. i **spełniają definicję rolnika aktywnego zawodowo.**
- ❑ **Wszystkie gospodarstwa** uprawnione do wsparcia w ramach działania Rolnictwo ekologiczne **podlegają kontroli** wykonywanej przez upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi **jednostki certyfikujące rolnictwo ekologiczne** w zakresie prowadzenia w tym gospodarstwie produkcji rolnej, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rolnictwie ekologicznym i rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.
- ❑ **Kontrola** wykonywana przez jednostki certyfikujące rolnictwo ekologiczne odbywa się **corocznie i obejmuje wszystkie gospodarstwa w okresie konwersji oraz po okresie konwersji.**

Stawki płatności ekologicznej PROW 2014-2020

w okresie konwersji

Pakiet 1. Uprawy rolnicze	966 zł/ha
Pakiet 2. Uprawy warzywne	1 557 zł/ha
Pakiet 3. Uprawy zielarskie	1 325 zł/ha
Pakiet 4. Uprawy sadownicze	
Wariant 4.1.1. Podstawowe uprawy sadownicze	1 882 zł/ha
Wariant 4.1.2. Uprawy jagodowe	1 882 zł/ha
Wariant 4.2. Ekstensywne uprawy sadownicze	790 zł/ha
Pakiet 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych	787 zł/ha
Pakiet 6. Trwałe użytki zielone	428 zł /ha

po okresie konwersji

Pakiet 7. Uprawy rolnicze	792 zł/ha
Pakiet 8. Uprawy warzywne	1 310 zł/ha
Pakiet 9. Uprawy zielarskie	1 325 zł/ha
Pakiet 10. Uprawy sadownicze	
Wariant 10.1.1. Podstawowe uprawy sadownicze	1 501 zł/ha
Wariant 10.1.2. Uprawy jagodowe	1 501 zł/ha
Wariant 10.2. Ekstensywne uprawy sadownicze	660 zł/ha
Pakiet 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych	559 zł/ha
Pakiet 12. Trwałe użytki zielone	428 zł/ha

Działanie Rolnictwo ekologiczne -wprowadzenie

Beneficjenci:

Rolnicy oraz grupy rolników, którzy dobrowolnie podejmują się przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 **i spełniają definicję rolnika aktywnego zawodowo.**

Rodzaj wsparcia:

Płatność jest **ryczałtowa, przyznawana w zależności od realizowanego pakietu do hektara (gruntu ornego/TUZ-u/sadu).**

Płatności w ramach pakietów są przyznawane **corocznie przez okres 5 lat** rolnikom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązanie w zakresie danego pakietu/pakietów. Płatność w całości lub w części rekompensuje utracony dochód i dodatkowo poniesione koszty.

Dla Pakietów 1- 5 i 7-11 płatność jest przyznawana do powierzchni, na której są uprawiane gatunki roślin określone na poziomie rozporządzenia krajowego.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki

Płatność ekologiczną, przyznaje się jeżeli:

- został mu **nadany numer identyfikacyjny** w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- łączna powierzchnia posiadanych przez niego użytków rolnych** w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. f rozporządzenia nr 1305/2013, **wynosi 1 ha;**
- realizuje 5-letnie zobowiązanie ekologiczne**, o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonego pakietu albo jego wariantu, zwane dalej „zobowiązaniem ekologicznym”;
- spełnia warunki przyznania płatności ekologicznej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów** określone w rozporządzeniu.
- Jeżeli rolnik nie spełnia warunku łącznej powierzchni posiadanych przez niego użytków rolnych (1 ha), płatność ekologiczna może mu zostać przyznana, jeżeli spełnia ten warunek łącznie z co najmniej jednym innym rolnikiem ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne - zobowiązanie

- ❑ **Zobowiązanie ekologiczne** jest realizowane w ramach:
 - pakietu 1–3, 5, 7–9 lub 11 lub wariantu 4.1.2 lub 10.1.2 albo
 - wariantu 4.1.1 lub wariantu 4.2 lub wariantu 10.1.1 lub wariantu 10.2 albo
 - pakietu 6 lub 12.

- ❑ Rolnik **może realizować** jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie ekologiczne jeżeli takie zobowiązanie zostało podjęte w tym samym roku lub w roku następnym.

- ❑ Rolnik **nie może realizować** jednocześnie zobowiązania ekologicznego oraz zobowiązania rolnośrodowiskowego podjętego w ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

- ❑ Płatność ekologiczne do tego samego obszaru **może być** przyznana z tytułu realizacji **tylko jednego zobowiązania**.

Działanie Rolnictwo ekologiczne - zobowiązanie

- ❑ **Rolnik realizuje zobowiązanie ekologiczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności ekologicznej.**

- ❑ **Jeżeli nie są spełnione warunki przyznania płatności:**
 - zobowiązanie wygasa;
 - uznaje się, że rolnik zaprzestał realizacji zobowiązania- w zakresie, w jakim nie są spełnione te warunki (z wyłączeniem siły wyższej i okoliczności nadzwyczajnych).

- ❑ **Płatność ekologiczną wypłaca się do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wraz z kwotą przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne - zobowiązanie

- ❑ Zobowiązanie ekologiczne w zakresie **wielkości obszaru oraz miejsca realizacji zobowiązania** w trakcie jego realizacji **nie podlega zmianie.**
- ❑ W ramach realizacji zobowiązania ekologicznego w zakresie pakietów 1–3, 5, 7–9 lub 11 lub wariantu 4.1.2 lub 10.1.2, rolnik może dokonywać zmiany uprawianych roślin, miejsca ich uprawy lub zmiany wariantów lub pakietów objętych tym zobowiązaniem, **jeżeli mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności ekologicznej** z tytułu realizacji tego zobowiązania. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej, zmiana uprawianej rośliny, zmiana miejsca jej uprawy oraz zmiana wariantu lub pakietu jest dopuszczalna **po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne - zobowiązanie

- ❑ W przypadku realizacji zobowiązania ekologicznego w zakresie pakietów 6 oraz 12 (Trwałe użytki zielone) oraz wariantów 4.1.1 lub wariantu 4.2 lub wariantu 10.1.1 lub wariantu 10.2 (Uprawy sadownicze, z wyjątkiem uprawy maliny, truskawki lub poziomki), **nie można dokonywać** zmiany uprawianych roślin oraz miejsca ich uprawy.
- ❑ W przypadku realizacji pakietu 5 lub pakietu 11 na gruntach ornych, na których jest uprawiana mieszanka wieloletnia traw albo mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi, **rolnik może zastąpić ten pakiet pakietem 6 lub pakietem 12**, jeżeli grunty rolne, na których są uprawiane te mieszanki, stały się trwałymi użytkami zielonymi.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmiana zobowiązania

- ❑ **Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego w zakresie pakietów 1-6 (w okresie konwersji) zostanie zakończony okres konwersji, co zostanie potwierdzone na wykazie przekazanym przez jednostkę certyfikującą w zakresie rolnictwa ekologicznego, rolnik od kolejnego roku realizuje odpowiednie pakiety 7-12 (po okresie konwersji).**
- ❑ **Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego w zakresie pakietów 7-12 (po okresie konwersji), zostanie stwierdzone, że okres konwersji nie został zakończony, rolnik od kolejnego roku, realizuje pakiet odpowiednio 1-6 (w okresie konwersji).**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki przyznania

Płatność ekologiczna jest przyznawana:

- w ramach **wszystkich pakietów**, jeżeli rolnik prowadzi produkcję rolną zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym, co jest potwierdzone informacjami zawartymi w wykazie z Jednostki certyfikującej rolnictwo ekologiczne,
- w ramach **pakietów 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 i 10** jest przyznawana, jeżeli rolnik wytworzył produkty rolnictwa ekologicznego,
- w przypadku wariantu **10.1.1**. Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji i **10.2**. Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji, jeżeli rolnik zobowiązał się do utrzymania przez okres 2 lat po zakończeniu zobowiązania minimalnej obsady drzew na gruntach, do których zostanie mu przyznana ostatnia płatność ekologiczna z tytułu realizacji tego zobowiązania. **Minimalna obsada drzew wskazana jest w załączniku nr 7** do rozporządzenia, w którym określona jest minimalna obsada drzew krzewów i niektórych upraw jagodowych w ramach pakietu 4 i pakietu 10, z tym że w przypadku sadów mających co najmniej 12 lat- min. obsada drzew wynosi 125 szt./ha i co najmniej 90 % tych drzew jest uprawianych nie krócej niż 12 lat.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki przyznania

- ❑ W przypadku **pakietu 5 i 11 (uprawy paszowe) warunek posiadania zwierząt** wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia, takich jak: **bydło domowe, daniele, gęsi, indyki, jelenie szlachetne i jelenie sika, kaczki, konie, kozy, króliki, kury, owce, perlice, świnie** jest **spełniony jeżeli**:
 - utrzymywanych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym, których liczba wynosi **co najmniej 0,3 DJP/1 ha gruntów ornych i trwałych użytków zielonych** zadeklarowanych w ramach **pakietu 5, 6, 11, 12 lub**
 - których liczba wynosi **co najmniej 0,3 DJP/1 ha wszystkich gruntów ornych i trwałych użytków zielonych** zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności ekologicznej, **z wyłączeniem gruntów ornych** zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności ekologicznej w ramach: pakietu 1 i 8 (Uprawy warzywne) oraz wariantu 4.1.2 i 10.1.2. (Uprawy jagodowe).

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki przyznania

W przypadku **pakietu 6 i 12** (Trwałe użytki zielone) **warunek posiadania zwierząt** wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia, takich jak: **bydło domowe, daniele, gęsi, jelenie szlachetne i jelenie sika (wschodnie), konie, kozy, króliki, owce** **jest spełniony** jeżeli liczba zwierząt wynosi **co najmniej 0,3 DJP na 1 ha** **wszystkich TUZ** zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności ekologicznej.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki przyznania

Warunek posiadania zwierząt w ramach **pakietu 5 i 11** (Uprawy paszowe na gruntach ornych)) oraz **pakietu 6 i 12** (Trwałe użytki zielone), rolnik może spełnić **łącznie z co najmniej jednym innym rolnikiem lub jego małżonkiem** ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej.

W takim przypadku rolnik składa:

- **oświadczenie o grupie rolników, ubiegających się przyznanie płatności ekologicznej (PROW 2014-2020)**, w przypadku, gdy warunek posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych lub warunek posiadania zwierząt w zakresie pakietu 5 i 11 oraz pakietu 6 i 12, rolnik **spełnia łącznie z co najmniej jednym rolnikiem ubiegającym się o przyznanie płatności ekologicznej.**;
- **oświadczenie małżonka rolnika o wyrażeniu zgody na przyznanie płatności ekologicznej z uwzględnieniem zwierząt, będących w jego posiadaniu**, jeżeli warunek posiadania zwierząt w ramach pakietu 5 i 11 oraz pakietu 6 i 12, **spełnia małżonek rolnika.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – wyliczanie DJP

- ❑ Do wyliczania DJP zwierząt **utrzymywanych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym** brane są pod uwagę zwierzęta:
 - wymienione w wykazie producentów, którzy spełnili wymagania w rolnictwa ekologicznego, oraz
 - posiadane w okresie od dnia przeprowadzenia kontroli przez jednostkę certyfikującą (JC) w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej, **do dnia przeprowadzenia kontroli JC w roku złożenia wniosku** (dotyczy rolników, którzy dokonali zgłoszenia do JC nie później niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej), **lub**
 - posiadane w okresie od dnia zgłoszenia do JC w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej **do dnia przeprowadzenia kontroli przez JC w roku złożenia wniosku** o przyznanie płatności ekologicznej (dotyczy rolników, którzy dokonali zgłoszenia do JC w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej).

Działanie Rolnictwo ekologiczne – wyliczanie DJP

- ❑ **Do wyliczania DJP zwierząt („nieekologicznych”) brane są pod uwagę zwierzęta:**
 - w przypadku **zwierząt oznakowanych** (oprócz świń):
 - posiadane w okresie od 15 marca do 30 września danego roku, zgłoszonych do systemu IRZ ARiMR (dotyczy bydło, kozy i owce), lub
 - do rejestru koniowatych (koni wskazanych w zaświadczeniu wydanym przez podmiot prowadzący rejestr koniowatych)
 - w przypadku **zwierząt nieoznakowanych oraz świń:**
 - wymienione w wykazie producentów, którzy spełnili wymagania w rolnictwa ekologicznego,
 - posiadane od dnia przeprowadzenia kontroli przez jednostkę certyfikującą (JC) w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej, do dnia przeprowadzenia kontroli JC w roku złożenia wniosku (dotyczy rolników którzy dokonali zgłoszenia do JC nie później niż w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej), lub
 - posiadane od dnia zgłoszenia do JC w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej do dnia przeprowadzenia kontroli przez JC w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej (dotyczy rolników, którzy dokonali zgłoszenia do JC w roku złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej).

Działanie Rolnictwo ekologiczne – warunki przyznania

Warunek przyznania płatności **w ramach pakietu 5 i 11 (Uprawy paszowe na gruntach ornych)** posiadania, przez rolnika lub jego małżonka, zwierząt nie musi być spełniony, **jeżeli rośliny motylkowe drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki uprawiane** w plonie głównym zostaną wykorzystane w danym roku **jako nawóz zielony**. Płatność ekologiczna w ramach pakietu 5 i 11 może zostać przyznana bez spełnienia warunku posiadania zwierząt **jedynie raz w ciągu 5 lat realizacji obowiązania ekologicznego**.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – do czego płacimy ?

Płatność ekologiczna jest przyznawana do:

- **gruntów ornych, na których występują uprawy wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w przypadku pakietów 1–3, 5, 7–9 lub 11 lub wariantu 4.1.2 lub 10.1.2;**
- **trwałych użytków zielonych - w przypadku pakietów 6 i 12 oraz 5 i 11;**
- **sadów, w których są uprawiane drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – w przypadku wariantów 4.1.1 lub wariantu 4.2 lub wariantu 10.1.1 lub wariantu 10.2.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – degresywność, koszty transakcyjne

- ❑ Płatność ekologiczna jest przyznawana w wysokości:
 - 100% stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha;
 - 75% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
 - 60% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

- ❑ Rolnikowi mogą zostać przyznane koszty transakcyjne poniesione z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego przez jednostkę certyfikującą w zakresie rolnictwa ekologicznego.

- ❑ W przypadku ubiegania się o rekompensatę kosztów transakcyjnych, należy zaznaczyć odpowiednie pola „w tym przyznanie kosztów transakcyjnych” na pierwszej stronie Wniosku o przyznanie płatności na rok 2015.

- ❑ W przypadku, gdy rolnik jest jednocześnie beneficjentem działania: „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych – wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności” w ramach PROW 2014-2020 lub „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” w ramach PROW 2007-2013, koszty transakcyjne w takim przypadku **nie przysługują**.

Działanie Rolnictwo ekologiczne - wymogi

□ Rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne:

- **posiada plan działalności ekologicznej**, który sporządza się przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego, na formularzu udostępnionym przez Agencję;
- **nie może przekształcać występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych;**
- **zachowuje elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, tworzące ostoje przyrody, określone w planie działalności ekologicznej;**

Działanie Rolnictwo ekologiczne - wymogi

□ Rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne:

- **przestrzega innych wymogów** określonych dla danego pakietu lub wariantu, które są określone dla poszczególnych pakietów lub ich wariantów **w załączniku nr 2** do rozporządzenia ekologicznego.
- **prowadzi**, rejestr działalności ekologicznej w odniesieniu do gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym, zawierający wykaz:
 - **działań agrotechnicznych wykonywanych w ramach realizowanego pakietu lub jego wariantu**, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin ze wskazaniem nazwy i dawki zastosowanego nawozu i środka ochrony roślin oraz przyczyny zastosowania środka ochrony roślin,
 - **wypasów zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu;**

Proponowana zmiana na 2016 rok w rozporządzeniu będzie określenie jedynie zakresu niezbędnych informacji w zakresie obowiązku prowadzenia rejestru działalności ekologicznej bez odwoływania się do formularza udostępnionego przez ARiMR.

Działanie Rolnictwo ekologiczne - wymogi

□ Wymóg wspólny dla wszystkich pakietów:

- co najmniej **30% plonu** uzyskanego w ramach pakietów 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 i 10 jest przeznaczone do przetwórstwa lub przekazania do innych gospodarstw lub sprzedaży,
- **plon uzyskany w ramach pakietów pkt 5, 6, 11 i 12, z wyłączeniem przypadku**, gdy rośliny motylkowate drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki uprawiane w plonie głównym w ramach pakietu 5 lub 11 zostaną wykorzystane w danym roku jako nawóz zielony na określonych gruntach, płatność ekologiczna do tych gruntów jest przyznawana w danym roku bez spełnienia warunku (posiadania zwierząt), chyba że w poprzednich latach realizacji zobowiązania ekologicznego płatność ekologiczna do tych gruntów została już raz przyznana bez spełnienia tego warunku, **jest przeznaczony do skarmiania zwierząt lub przekazania do innych gospodarstw lub sprzedaży.**
- co jest **potwierdzone w szczególności dokumentami, o których mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008** z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli.

Działanie Rolnictwo ekologiczne - wymogi

- **Wymogi dodatkowe dla Pakietu 4. Uprawy sadownicze w okresie konwersji i Pakietu 10. Uprawy sadownicze po okresie konwersji:**
 - **coroczne wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych**, w szczególności usuwanie odrostów i samosiewów, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolnośrodowiskowego, określonymi w planie działalności ekologicznej;
 - **utrzymanie minimalnej obsady** dla poszczególnych gatunków roślin, z tolerancją do 10%;
 - **uprawianie gatunków drzew owocowych w okresie owocowania lub krzewów owocujących;**
 - **jest tyle drzew w okresie owocowania lub na podkładkach karłowych lub półkarłowych, ile jest wymagane do spełnienia minimalnej obsady drzew i krzewów** określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia, a uprawa tych drzew jest prowadzona nie krócej niż rok, przy czym w przypadku sadów mających nie mniej niż 12 lat – minimalna obsada drzew wynosi 125 drzew na hektar, a co najmniej 90% tych drzew jest uprawianych nie krócej niż 12 lat;
 - **sady nie są prowadzone jako uprawa jednorzędowa**

Działanie Rolnictwo ekologiczne - wymogi

- **W proponowanej zmianie na 2016 rok** – Wymogi dodatkowe dla Pakietu 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji i Pakiet 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji:
 - **koszenie w terminie do dnia 31 lipca lub wypasanie** w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych, przy czym **dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok zwierząt** wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia w zakresie **pakietów 5 i 11 oraz pakietów 6 i 12**;
 - **zebranie i usunięcie skoszonej biomasy** (siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, w terminie do 2 tygodni po pokosie) . (brak możliwości

Działanie Rolnictwo ekologiczne – plan działalności ekologicznej

- **W proponowanej zmianie na 2016 rok** – zmianie ulegnie załącznik nr 3 do rozporządzenia, po zmianie część ogólna planu działalności ekologicznej zawierać powinna w szczególności:
 - części ogólnej – dotyczy wszystkich pakietów i zawiera w szczególności:
 - **dane rolnika realizującego zobowiązanie ekologiczne oraz jego podpis;**
 - dane doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony plan działalności ekologicznej, **oraz jego podpis;**
 - czas realizacji zobowiązania ekologicznego;
 - wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie ekologiczne;
 - określenie elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, tworzące ostoje przyrody, występujących na obszarze gospodarstwa;
 - oświadczenie rolnika o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu działalności ekologicznej;
 - nazwę jednostki certyfikującej, która objęła rolnika systemem kontroli, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia nr 834/2007;
 - informacje o zakazach ustanowionych na obszarach chronionych;

Działanie Rolnictwo ekologiczne - plan działalności ekologicznej

- ❑ **W proponowanej zmianie na 2016 rok – zmianie ulegnie załącznik nr 3 do rozporządzenia – zawartość planu działalności ekologicznej.**
 - **część ogólna planu działalności ekologicznej zawierać powinna:**
 - **dane rolnika realizującego zobowiązanie ekologiczne oraz jego podpis,**
 - **podpis doradcy rolnośrodowiskowego,**
 - **informację o szacunkowej wysokości płatności ekologicznej, jaką może uzyskać rolnik w danym roku,**
 - **datę sporządzenia planu działalności ekologicznej.**
 - **załączniki do planu działalności ekologicznej:**
 - **oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego, że wymogi realizowanego pakietu nie są sprzeczne z ustanowionymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami obligatoryjnymi określonymi w planie ochrony lub w planie zadań ochronnych – w przypadku pakietu 6 i 12 (Trwałe użytki zielone) realizowanego na takim obszarze.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

- W przypadku **stwierdzenia** uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach poszczególnych pakietów lub ich wariantów, płatność ekologiczna w części dotyczącej danego pakietu lub jego wariantu przysługuje **w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:**

- **iloczynu**

a) **współczynnika dotkliwości** danego uchybienia i

b) **współczynnika trwałości** danego uchybienia

– określonych w załączniku nr **10** do rozporządzenia **oraz**

- **kwoty stanowiącej iloczyn:**

a) **wysokości płatności**, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu lub wariantu, **gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz**

b) **procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego pakietu.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

- ❑ **W proponowanej zmianie na 2016 rok** – Jeżeli w kolejnym roku realizacji zobowiązania ekologicznego **zostanie ponownie stwierdzone to samo uchybienie** w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach poszczególnych pakietów lub ich wariantów, płatność ekologiczna jest zmniejszana, a w przypadku **ponownego stwierdzenia tego samego uchybienia tj. braku uzupełnienia lub poprawy planu działalności ekologicznej** - podlega zwrotowi, dodatkowo o kwotę stanowiącą:
- **7% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia tego samego uchybienia **po raz pierwszy**;
 - **14% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia tego samego uchybienia **po raz drugi**;
 - **21% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia tego samego uchybienia **po raz trzeci**;
 - **28% kwoty**, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia tego samego uchybienia **po raz czwarty**.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

- ❑ **Przekształcenie** któregokolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym **trwałego użytku zielonego lub nie zachowanie** któregokolwiek z określonych w planie działalności ekologicznej **elementów krajobrazu rolniczego** nieużytkowanych rolniczo - **płatność ekologiczna przysługuje w wysokości zmniejszonej o 20% (wszystkie pakiety lub ich warianty).**

Wyjątek - nie zachowanie któregokolwiek z określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej **elementów krajobrazu rolniczego** nieużytkowanych rolniczo, w wyniku **przeniesienia, w drodze umowy sprzedaży, darowizny lub innej umowy, posiadania gruntów**, na których występują takie elementy krajobrazu, lub **utrąty posiadania** takich gruntów, a **grunty te nie są objęte zobowiązaniem ekologicznym.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

□ Jeżeli:

- rolnik nie prowadzi rejestru działalności ekologicznej płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości **zmniejszonej o 30%**, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr nie jest prowadzony;
- prowadzony przez rolnika rejestr działalności ekologicznej jest niekompletny, płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości **zmniejszonej o 5%**, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr jest niekompletny.
- rolnik nie posiada planu działalności ekologicznej płatność ekologiczna przysługuje temu rolnikowi w wysokości **zmniejszonej o 40%**.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

- ❑ **W proponowanej zmianie na 2016 rok**– W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli na miejscu, że **plan działalności ekologicznej jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i załącznikami do niego w zakresie informacji, w zakresie informacji dotyczący zawartości planu działalności ekologicznej (załącznik nr 3) rolnik jest obowiązany uzupełnić lub poprawić ten plan, a następnie złożyć oświadczenie o uzupełnieniu lub poprawieniu tego planu do kierownika biura powiatowego Agencji, najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności ekologicznej, a w przypadku gdy zostanie stwierdzone, że ten plan jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i dołączonymi do niego załącznikami w ostatnim roku realizacji zobowiązania ekologicznego – w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji tego zobowiązania.**
- ❑ **Brak uzupełnienia lub poprawienia planu lub niezłożenie oświadczenia, skutkuje zwrotem płatności ekologicznej w wysokości 30%.**

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

□ Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika odpowiednich minimalnych **wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin lub innych odpowiednich obowiązkowych wymogów**, o których mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, **płatność ekologiczna w części dotyczącej pakietu lub jego wariantu**, w ramach których powinien być przestrzegany dany wymóg zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, **przysługuje w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:**

- iloczynu:

- współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
- współczynnika trwałości danego uchybienia
- określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz

- kwoty stanowiącej iloczyn:

- wysokości płatności, jaka przysługiwałaby, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz
- procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi.

Działanie Rolnictwo ekologiczne – zmniejszenia

- ❑ Płatność ekologiczna **podlega zwrotowi**, jeżeli rolnik nie realizuje całego zobowiązania ekologicznego lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności ekologicznej określonych w rozporządzeniu.
- ❑ Płatność ekologiczna **podlega zwrotowi** również w przypadku, gdy:
 - rolnik **zmniejszył wielkość obszaru**, na którym powinien realizować zobowiązanie ekologiczne, **przy czym zwrotowi podlega płatność ekologiczna** przyznana za realizację tego zobowiązania, w części odpowiadającej **iloczynowi powierzchni obszaru**, na której rolnik ten nie realizuje tego zobowiązania, **i średniej wysokości płatności ekologicznej na 1 ha tego obszaru**, przyznanej za realizację tego zobowiązania w roku poprzednim;
 - rolnik **nie złożył wniosku o przyznanie kolejnej płatności ekologicznej do określonych gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym albo informacji o realizowanym zobowiązaniu ekologicznym**, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do tych gruntów.

Zasady deklarowania działek rolnych w 2016 roku
Grupy upraw – uprawa mieszana
(rolnictwo ekologiczne) – propozycja zmiany na 2016 r.

W przypadku upraw deklarowanych do płatności w ramach działania Rolnictwo ekologiczne (PROW 2014-2020) **działkę rolną mogą stanowić przynajmniej dwie uprawy różnych roślin w ramach tego samego wariantu lub pakietu, pod warunkiem, że obszar uprawy każdej z tych roślin jest mniejszy niż 0,1 ha oraz zajmują łącznie zwarty obszar o powierzchni co najmniej 0,1 ha.**

Płatność ekologiczna
(PROW 2014-2020)
– załączniki do wniosku

Płatność ekologiczna (PROW 2014-2020) – załączniki do wniosku

Do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej (PROW 2014-2020) dołącza się:

- **podpisane załączniki graficzne**, na których zaznaczone są granice działek rolnych, na których realizuje poszczególne pakiety i warianty objęte zobowiązaniem ekologicznym oraz określone w planie działalności ekologicznej elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo oraz w przypadku, gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności ekologicznej, a nie ubiega się o przyznanie jednolitej płatności obszarowej. Drzewa będące pomnikami przyrody, rowy do 2 metrów szerokości oraz oczka wodne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m²,
- **oświadczenie o utrzymaniu minimalnej obsady drzew przez 2 lata od zakończenia realizacji zobowiązania ekologicznego w zakresie upraw sadowniczych** – w przypadku realizacji **wariantu 10.1.1. oraz 10.2,**

Płatność ekologiczna (PROW 2014-2020) – załączniki do wniosku

Do wniosku o przyznanie płatności ekologicznej (PROW 2014-2020) dołącza się:

- **oświadczenie o wyrażeniu zgody współposiadacza na przyznanie płatności**, jeżeli deklarowane działki rolne są przedmiotem współposiadania (nie dotyczy małżonków),
- **dowody pozwalające uznać wnioskodawcę za rolnika aktywnego zawodowo** (jeżeli jest taka potrzeba),
- **oświadczenie o członkach grupy rolników** – w przypadku gdy warunek posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych oraz warunek posiadania zwierząt (pakiety 5, 6, 11, 12), rolnik spełnia z co najmniej jednym innym rolnikiem wnioskującym o płatność ekologiczną.
- **oświadczenie współmałżonka o wyrażeniu zgody na uwzględnienie zwierząt będących w jego posiadaniu** przy ustaleniu powierzchni, do której przysługuje płatność ekologiczna w zakresie pakietu 5, 6, 11 oraz 12 - w przypadku realizacji **pakietu 5, 6, 11 oraz 12.**

Płatność ekologiczna (PROW 2014-2020) – dokumenty składane w trakcie postępowania

Do dnia 31 października roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ekologicznej składa się:

- zaświadczenie wydane przez podmiot prowadzący rejestr koniowatych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku realizacji pakietu 5, 6, 11 oraz 12.

Dziękuję za uwagę

mbereza@op.pl

tel. 721 595 145